

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Академічне товариство ім. М. Балудянського
(м. Кошице, Словаччина)

Вища школа економіки і права імені
проф. Едварда Ліпінського (м. Кельце, Польща)
Університет Яна Кохановського (м. Кельце, Польща)
Тбіліський державний університет імені
Іване Джавахішвілі (м. Тбілісі, Грузія)
Технічний університет (м. Кошице, Словаччина)
Університет «Petre Andreia» (м. Яси, Румунія)
Університет суспільних наук (м. Лодзь, Польща)
Folkuniversitetet (м. Уппсала, Швеція)

До 75-річчя Київського національного торговельно-економічного університету

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ
ТА ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ІХ Міжнародної науково-практичної конференції**

14-16 вересня 2021 року

Частина II

Вінниця 2021

УДК 339.922
С69

Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: зб. наук. пр. ІХ Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 14-16 вересн. 2021 р. Вінниця, 2021. Ч. 2. 256с.

У збірнику наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції розглядаються питання управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємства в сучасних умовах; сучасної парадигми менеджменту та публічно-владної діяльності, фінансовий механізм забезпечення соціально-економічного розвитку країни; проблеми обліково-аналітичного, контрольного та інформаційного забезпечення управління підприємства. Досліджуються інноваційні моделі та інформаційні технології в науці, освіті, економіці; теоретичні та практичні аспекти сучасного товарознавства; актуальні проблеми та перспективи, тенденції розвитку маркетингових технологій, проблеми розвитку індустрії гостинності та харчової промисловості: теоретичний і прикладний аспекти, державотворчі процеси в умовах глобалізованого суспільства: історичні, філософські, соціально-психологічні та правові аспекти.

Висвітлюються інтерактивні технології та методи навчання як засіб формування іншомовної професійної компетенції, теоретичні та практичні аспекти розвитку студентського спорту в системі фізичного виховання ЗВО.

Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії – **Замкова Наталія**, д-р філос. наук, професор

Відповідальний секретар – **Мартінова Лілія**, д-р екон. наук, доцент

Члени редакційної колегії:

Боковець Вікторія, д-р екон. наук, професор, **Громова Ольга**, д-р екон. наук, доцент, **Корж Наталія**, д-р екон. наук, професор, **Іваницька Наталя**, д-р філол. наук, професор, **Нікітішин Андрій**, д-р екон. наук, доцент, **Прутська Олена**, д-р екон. наук, професор, **Хачатрян Валентина**, д-р екон. наук, доцент, **Чорна Наталія**, д-р іст. наук, професор, **Штифурак Віра**, д-р пед. наук, професор, **Бондар Анна**, канд. наук з фіз. виховання і спорту, **Крупельницька Ірина**, канд. екон. наук, доцент, **Мельничук Оксана**, канд. екон. наук, доцент, **Мерінова Світлана**, канд. екон. наук, доцент, **Тернова Алла**, канд. техн. наук, доцент.

Друкується за ухвалою вченої ради Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ.

Наукові роботи друкуються в авторській редакції.

ISBN 978-966-629-962-1

Наталія Замкова
Директор інституту,
доктор філософських наук, професор,
Заслужений працівник освіти України

МІСЦЕ ВІННИЦЬКОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ІНСТИТУТУ У СТРУКТУРІ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету є провідним закладом вищої освіти економічного профілю Подільського регіону. Становлення закладу тісно пов'язано із досягненнями та успіхом кожної окремої особистості та колективу в цілому, які є невід'ємною частиною історії нашого краю і держави.

ВТЕІ КНТЕУ починає свою історію з 1968 року, коли наказом Міністра торгівлі Української РСР № 338 від 28 серпня 1968 року було створено Вінницький заочний філіал Київського торговельно-економічного інституту. У 1968-1969 навчальному році діяло три факультети: економічний, торговий і технологічний. Починаючи з 1969-1970 н.р. у Вінницькому філіалі КТЕІ організовано денне відділення.

З 1 липня 1988 року наказом Київського торговельно-економічного інституту № 591 від 18.04.88 р. відкрито Вінницький заочний факультет КТЕІ.

Визначна роль у розвитку нашого інституту належить Мазаракі А.А., ректору Київського національного торговельно-економічного університету, доктору економічних наук, професору, академіку Національної академії педагогічних наук України, заслуженому діячу науки і техніки, лауреату Державної премії України в галузі науки і техніки. Знаний в Україні та за кордоном вчений. Мазаракі А.А. багато уваги приділяв та приділяє розбудові КНТЕУ, в тому числі його структурних підрозділів.

Знаковим для інституту став 1998 рік, коли за ініціативою ректора КДТЕУ Мазаракі А.А. Вінницький заочний факультет було реорганізовано у Вінницький торговельно-економічний інститут Київського державного торговельно-економічного університету.

Указом Президента України від 11.09.2000 року № 1059/2000 Київському торговельно-економічному університету надано статус національного.

За час існування ВТЕІ КНТЕУ здійснені вагомі позитивні зрушення за всіма напрямками навчально-виховної, науково-дослідної та культурно-просвітницької діяльності, які підтверджують тезу про те, що ВТЕІ є провідним, багатогалузевим інститутом на теренах Вінниччини.

Стратегічною метою діяльності Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ є забезпечення потреб підприємств і організацій регіону та України загалом у висококваліфікованих фахівцях у галузі економіки та торгівлі, що відповідають сучасним вимогам ринку праці; надання освітніх послуг замовникам з дотриманням норм та вимог, визначених Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», нормативними документами освітньої галузі.

З 2016 року в інституті діє та постійно удосконалюється Система управління якістю ВТЕІ, що підтверджується наявністю сертифіката на Систему управління якістю відповідно ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT), який засвідчує високий рівень управління освітньою діяльністю та якість надання освітніх послуг .

Сьогодні у Вінницькому торговельно-економічному інституті КНТЕУ підготовку фахівців забезпечують три факультети, яким підпорядковано 11 кафедр. До складу обліково-фінансового факультету входить три кафедри: обліку та оподаткування; фінансів; іноземної філології та перекладу; до складу факультету економіки, менеджменту та права – чотири кафедри: менеджменту та адміністрування; економіки та міжнародних відносин; економічної кібернетики та інформаційних систем; права; до складу факультету торгівлі, маркетингу та сфери обслуговування – чотири кафедри: товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва; маркетингу та реклами; туризму та готельно-ресторанної справи; фізичного виховання та спорту.

Згідно з ліцензією інститут здійснює підготовку фахівців за освітніми ступенями «молодший бакалавр» (за 4 спеціальностями), «бакалавр» (за 15 спеціальностями) та освітнім ступенем «магістр» (за 13 спеціальностями): фінанси, банківська справа та страхування; облік та оподаткування; економіка; міжнародні економічні відносини; менеджмент; право; публічне управління та адміністрування; інформаційні системи та технології; соціальне забезпечення; підприємництво, торгівля та біржова діяльність; маркетинг; туризм; готельно-ресторанна справа; харчові технології; філологія. Форми навчання: денна, вечірня, заочна.

Викладання здійснюють висококваліфіковані науково-педагогічні кадри. Частка штатних викладачів з науковими ступенями і вченими званнями у ВТЕІ КНТЕУ постійно збільшується і на сьогодні становить 86,72 %. Із загальної кількості викладачів - 27 докторів наук (17 професорів), 97 кандидатів наук (75 доцентів). За останніх п'ять років викладачами інституту успішно захищено 15 докторських та 36 кандидатських дисертації, видано 20 монографій та 129 розділів монографій, в т.ч. 79 мовами Європейського Союзу, опубліковано 2273 навчально-методичних розробок та 35 підручників, навчальних посібників.

Сьогодні Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ – навчальний заклад, у якому зосереджений високий інтелектуальний потенціал, який постійно розвиває наукову та інноваційну діяльність як визначальний фактор професійного, інтелектуального та духовного зростання викладачів і студентів.

У ВТЕІ КНТЕУ успішно функціонують: Ресурсний центр зі сталого розвитку, Центр моніторингу якості освітнього процесу та інноваційного розвитку, Центр грантових проєктів, Центр розвитку кар'єри, який створено з метою налагодження плідної співпраці з роботодавцями, організації практичної підготовки та сприяння студентам і випускникам ВТЕІ у працевлаштуванні.

В інституті успішно працює «Бізнес-школа», яка пропонує довгострокові, середньострокові, навчальні програми, які дозволять сформувати нову генерацію українських лідерів, що орієнтовані на міжнародні стандарти ведення бізнесу.

Велика увага в інституті приділяється розвитку міжнародного співробітництва, налагодженню зв'язків із закладами вищої освіти Польщі, Франції, Австрії, Словаччини, Словенії, Угорщини, Німеччини, Румунії, Литви, Казахстану, Грузії, Молдови, Білорусії, Швеції, Італії, Греції та ін.

Здійснюється ефективна робота в напрямку розширення та поглиблення міжнародних контактів, організації й координації міжнародного співробітництва у галузі освіти та науки з іноземними партнерами, такими як: Пан-Європейський університет (м. Братислава, Словаччина), Центр підвищення кваліфікації (м. Кельце, Польща), Великопольська суспільно-економічна вища школа (м. Великопольська середа, Польща), Університет Суспільних наук (Польща), Vanwest коледж (Ванкувер), Тбіліський державний університет імені Іване Джавахішвілі (Грузія), Folkuniversitetet (Швеція), Академія туризму «Дімітра» (Греція) та компаніями: Voyaj Club Turizm Gida (Туреччина), КАЛПСО ТУР ЮА (Туреччина), «JoinUp» (Туреччина), готельний комплекс «Дружба» (Словаччина), компанією «ETS BG LTD», готельними комплексами «Планета», «Royal Castle Hotel and Spa» (Болгарія), Асоціація UCM Italy та ін.

Якісна підготовка фахівців європейського рівня здійснюється в інституті також в рамках міжнародної практики студентів. Студенти інституту, що навчаються за спеціальностями «Туризм», «Готельно-ресторанна справа», «Харчові технології», «Міжнародні економічні відносини», «Менеджмент організацій», «Міжнародна економіка» та інших проходять міжнародну виробничу практику в готельних комплексах, компаніях, наукових установах Словаччини, Болгарії, Туреччини, Німеччини, Італії. Практика за кордоном - це знайомство з культурою інших країн, безкоштовне проживання та харчування, отримання грошової винагороди, поглиблення професійних навиків, покращення рівня володіння іноземною мовою, безцінний досвід міжкультурного спілкування.

У рамках єдиної системи підготовки висококваліфікованих фахівців інститут всебічно сприяє активізації науково-дослідної роботи студентів. Різними формами цієї роботи охоплено більше двох тисяч студентів. В інституті працюють 29 наукових гуртків та дискусійних клубів. Щорічно проводяться студентські науково-практичні конференції різного рівня,

фестивалі студентської науки, конкурси, олімпіади, вікторини, форум-квести, семінари, круглі столи. Активна діяльність студентського наукового товариства «ВАТРА» сприяє всебічному розвитку пошукової, дослідницької, наукової та творчої діяльності студентів. Студенти ВТЕІ є активними учасниками численних конкурсів, олімпіад, де здобувають перемоги.

У 2007 році в інституті започатковано випуск збірника студентських наукових праць «Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА». На сьогодні вийшло друком 128 випусків Вісника СНТ «ВАТРА» з одноосібними науковими статтями здобувачів освітніх ступенів «магістр», «бакалавр» та збірників тез доповідей.

Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету пройшов довгий і складний шлях, який був позначений вагомими досягненнями в усіх напрямках його діяльності. Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету має всі умови, необхідні для підтвердження свого авторитету та подальшого розвитку.

ЗМІСТ

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО, КОНТРОЛЬНОГО ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВА

- Ірина Гладій, канд. екон. наук, доцент**
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**СИСТЕМА ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ
ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ
ЗАСТОСУВАННЯ..... 12**
- Ганна Даценко, д-р екон. наук, доцент**
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**МЕТОДОЛОГІЯ ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО ФІНАНСОВОГО
КОНТРОЛЮ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ..... 19**
- Олександр Денисюк, д-р екон. наук, професор**
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
ПРОГНОЗУВАННЯ ПОВЕДІНКИ ГРОМАДЯН (ВИБОРЦІВ)..... 26
- Оксана Дзюба, канд. екон. наук, доцент**
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ
ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ..... 33**
- Тетяна Китайчук, канд. екон. наук, доцент**
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСКОНТУВАННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ
ЗАБОРГОВАНОСТІ..... 41**
- Інна Копчикова, канд. екон. наук, доцент**
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**ПРОЦЕДУРИ ТА ПРИЙОМИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ
ФІНАНСУВАННЯ УСТАНОВИ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ..... 47**
- Наталія Коцераба, канд. екон. наук, доцент**
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА..... 54
- Ірина Крупельницька, канд. екон. наук, доцент**
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВИЗНАННЯ, ОЦІНКИ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ
КРИПТОВАЛЮТИ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ І АУДИТІ..... 59**
- Олена Кудирко, канд. екон. наук, доцент**
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**АНАЛІЗ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО
БІЗНЕСУ..... 66**
-

Наталія Левковець, старший викладач кафедри «Фінанси, облік і аудит» Національний транспортний університет ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	72
Ірина Лобачева, канд. пед. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ – ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	81
Людмила Майстер, канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОБОРОТНІ АКТИВИ ПІДПРИЄМСТВА: КРИТИЧНИЙ АНАЛІЗ ОБЛІКОВИХ АСПЕКТІВ.....	95
Олена Откаленко, канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ВІДРЯДЖЕННЯ В УСТАНОВАХ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ.....	103
Віталій Покиньючерда, канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ АУДИТ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БОРГОВОЇ БЕЗПЕКИ ТА СТІЙКОСТІ ДЕРЖАВИ.....	109

ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Наталія Замкова, д-р філос. наук, професор Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ Інна Гнидюк, канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ МЕХАНІЗМ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ.....	118
Ліна Маршук, канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ Ельміра Гатаулліна, канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОЦІНКА ДОХОДІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ В УКРАЇНІ.....	127
Андрій Нікітішин, д-р екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ Оксана Демченко, канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ МЕХАНІЗМ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ.....	138
Олена Прутська, д-р екон. наук, професор Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ.....	144

Юлія Романовська, канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Анастасія Абдуллаєва, канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
ФІНАНСУВАННЯ ВИДАТКІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ..... 151

Ольга Смагло, канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**СУЧАСНИЙ СТАН РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ..... 160**

ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАУЦІ, ОСВІТІ, ЕКОНОМІЦІ

Інна Гулівата, канд. пед. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ З
ЕКОНОМІКИ..... 168**

Людмила Гусак, канд. пед. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**РОЛЬ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ
ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ..... 180**

Наталія Добровольська, канд. пед. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
МОДЕЛЮВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА..... 186

Катерина Копняк, старший викладач
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДЕРЖАВНИХ
СЛУЖБОВЦІВ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ..... 195**

Олена Кузьміна, канд. техн. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
АНАЛІТИЧНІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ..... 206

Svitlana Merinova, PhD in Economics, Associate Professor
Vinnitsia Institute of Trade and Economics of KNUTE
**ADVANTAGES OF APPLYING ITSM METHODOLOGY IN SIMULATION OF
BUSINESS PROCESSES OF IT-DEPARTMENT..... 212**

Людмила Половенко, канд. пед. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**ПОПЕРЕДЖЕННЯ КІБЕРЗАГРОЗ НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ ВЕЛИКИХ
ДАНИХ..... 217**

Лариса Радзіховська, канд. пед. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**ВИКОРИСТАННЯ ЙМОВІРНІСНИХ МЕТОДІВ ПРИ ПРИЙНЯТТІ
УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В СИТУАЦІЯХ ЕКОНОМІЧНОГО РИЗИКУ... 223**

Володимир Ціпуринда, канд. екон. наук, доцент
Київський національний торговельно-економічний університет
ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ В ЕКОНОМІЦІ ТА УПРАВЛІННІ..... 229

Світлана Яремко, канд. техн. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**УДОСКОНАЛЕННЯ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ЗВО ШЛЯХОМ
ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ПРОЕКТУВАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ
МОДЕЛЕЙ..... 243**

4. Трало І. М. Дисконтування дебіторської заборгованості в обліковій політиці підприємства. *Економіка, управління та адміністрування*, (1(91), 154–159. [https://doi.org/10.26642/ema-2020-1\(91\)-154-159](https://doi.org/10.26642/ema-2020-1(91)-154-159). (дата звернення: 10.06.2021 р.).

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість». Наказ Міністерства Фінансів України від 08 жовтня 1999 р. (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text> (дата звернення: 18.05.2021 р.).

6. Фартушняк О. В. Ідентифікація та оцінка дебіторської та кредиторської заборгованостей для дисконтування / О. В. Фартушняк, Н. С. Пасенко // *Економічні науки*. - 2021. - Вип. 1 (31). - С. 146 – 150.

7. Щодо ставки дисконтування довгострокової дебіторської заборгованості та довгострокових зобов'язань: інформаційне повідомлення Міністерства фінансів України від 21.07.2020 р. URL: mof.gov.ua/storage/files/Інформаційне_20повідомлення_1.pdf (дата звернення: 18.05.2021 р.).

УДК 336.1

Інна Копчикова,

канд. екон. наук, доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-7752-1603>

ResearcherID [N-1740-2016](https://orcid.org/0000-0001-7752-1603)

ПРОЦЕДУРИ ТА ПРИЙОМИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ФІНАНСУВАННЯ УСТАНОВИ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ

У статті визначено необхідність удосконалення державного фінансового контролю як суттєвого чинника реалізації фінансово-бюджетної політики держави та її економічного розвитку, визначено ключові недоліки його функціонування.

Ключові слова: бюджетна установа, фінансування установи державного сектору, державний фінансовий контроль, внутрішній контроль.

Постановка проблеми. Економічні реформи, які відбуваються в Україні, диктують необхідність посилення контролю над раціональним та ефективним витрачанням фінансових ресурсів бюджетних установ [4].

В умовах ринкових трансформацій бюджетне фінансування є одним із найважливіших регуляторів соціально-економічних процесів у суспільстві. Його метою було і буде забезпечення соціальних та економічних потреб держави відповідно до закріплених за нею у Конституції України функцій, а також вплив на різні напрями розвитку економіки, соціально-культурної сфери, соціального захисту населення [1].

Проблема фінансування установ державного сектору завжди була предметом дослідження багатьох учених. Слід зазначити, що вагомий внесок у розробку питань бюджетної політики та основи бюджетного фінансування установ державного сектору зробили такі дослідники: М. Білик, Т. Боголіб, Н. Верхоглядова, К. Ізмайлова, О. Кононенко, М. Лучко, Н. Нестеренко, А. Поддєрьогін, С. Салига, В. Сопко, Н. Сушко, О. Чечуліна, В. Швець, Н. Шморгун, Н. Хорунжак та інші.

Метою статті є обґрунтування теоретичних аспектів сучасного стану державного фінансового контролю фінансування установ державного сектору.

Виклад основного матеріалу. До однієї з важливих управлінських функцій належить функція контролю. Ефективність роботи органів виконавчої влади і місцевого самоврядування значною мірою залежить від належної організації контролю за виконанням законів, рішень, розпоряджень та інших документів. Систематичний контроль є необхідною умовою виявлення та усунення недоліків у діяльності об'єктів управління та причин, що їх породжують.

Необхідність організації внутрішнього контролю в бюджетних установах не викликає сумніву не тільки через законодавчо закріплену необхідність реалізації Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю, але й через усвідомлення потреби в здійсненні ефективного внутрішнього контролю за витрачанням бюджетних коштів [2].

Основною метою державного фінансового контролю є виявлення, попередження та недопущення фінансово-бюджетних порушень.

Функціонування ефективної, якісної та прозорої системи державного фінансового контролю значно підвищує рівень довіри до держави як власних громадян, так і зарубіжної спільноти, а також створює необхідні умови для розвитку бізнесу, економічного зростання країни, формування сприятливого інвестиційного клімату тощо [5].

Внутрішній фінансовий контроль, який здійснюється на всіх стадіях бюджетного процесу, повинен забезпечувати:

- 1) постійну оцінку достатності та відповідності діяльності установи державного сектору вимогам внутрішнього фінансового контролю;
- 2) оцінку діяльності на відповідність результатів встановленим завданням та планам;
- 3) інформування безпосередньо керівника установи державного сектору про результати кожної перевірки (оцінки, розслідування, вивчення чи ревізії), проведеної підрозділом внутрішнього фінансового контролю;

Керівник установи державного сектору відповідає за організацію ефективної системи внутрішнього контролю за фінансовою та господарською діяльністю цієї установи з урахуванням:

- 1) положень Бюджетного кодексу та інших нормативно-правових актів;
- 2) вимог цілеспрямованого, ефективного і економного управління функціями кожного структурного підрозділу, правильного розмежування функціональних обов'язків;
- 3) правил бухгалтерського обліку та контролю щодо активів, пасивів, доходів та видатків бюджетної установи;
- 4) забезпечення відповідності діяльності установи державного сектору вимогам внутрішнього фінансового контролю.

Забезпечення ефективності використання бюджетних коштів обумовлює необхідність посилення державного фінансового контролю. В державному регулюванні бюджетного фінансування посилюється роль фінансового

контролю та змінюється його спрямованість з перевірки і оцінки кінцевих результатів фінансово-господарської діяльності на попередження правопорушень чинного законодавства.

Недоліки системи державного фінансового контролю в Україні можна розділити на три групи.

Перша група - недоліки в правовій системі

1. Відсутність законодавчих рішень щодо формування в державі цілісної системи державного фінансового контролю. Зокрема, закони не вказують:

- загальної процедури державного фінансового контролю;
- переліку органів і суб'єктів, яким делеговано право на його здійснення;
- статус, функції та повноваження спеціалізованих органів та підрозділів державного фінансового контролю, їх взаємозв'язок та відповідальність;
- повноваження вищих органів державної влади в системі державного фінансового контролю;
- єдиного методологічного забезпечення державного фінансового контролю в частині встановлення системи економічних показників, які відображають стан фінансової дисципліни, та методики їх розрахунку;
- механізму внутрішнього контролю дотримання чинного законодавства в системі державного фінансового контролю.

2. Недотримання норм чинного законодавства у сфері державного фінансового контролю.

3. Недотримання відповідних положень закону про відповідне співробітництво між аудитом державних фінансів, що покращує дублювання та дублювання роботи.

4. Недотримання та порушення правил і принципів бюджету та податкового законодавства учасників економічних та фінансових відносин.

Друга група недоліки організаційного характеру

1. Відсутність чіткого переліку органів, на яких покладено здійснення в Україні державного фінансового контролю, та їх повноважень.

2. Недостатня увага контрольним діям, які забезпечують профілактичну функцію контролю.

3. Дублювання та паралелізм у роботі контролюючих органів різних рівнів, надмірне перевантаження деяких об'єктів ревізіями та перевітками.

4. Відстороненість органів державного фінансового контролю від розробки, обговорення і прийняття організаційно-правових заходів щодо недопущення фінансових порушень.

5. Недостатня робота з громадськістю по роз'ясненню завдань державного фінансового контролю і з забезпечення усунення допущених порушень; невизначеність всіх сфер державного фінансового контролю.

6. Недостатнє застосування в контрольно-ревізійній роботі методик, спрямованих на визначення ефективності використання державних фінансових ресурсів.

7. Порушення прав підконтрольних суб'єктів; порядку та процедур проведення державних закупівель; процедур розподілу бюджетних коштів між бюджетами та фондами різних рівнів.

8. Нераціональне управління державними коштами та майном.

9. Відсутня належна відповідальність посадових осіб за порушення законів, норм, правил та відповідне відшкодування втрачених ресурсів.

Третя група недоліки методологічного характеру та кадрового потенціалу

1. Відсутність методологічного забезпечення основних форм фінансового контролю (специфічних процедурних стандартів).

2. Невідповідність основним принципам систем державного фінансового контролю провідних країн Європи.

3. Відсутність єдиної інформаційної та методологічної бази державного фінансового контролю.

4. Відсутність відповідності попереднього, поточного та наступного контролю.

5. Неукomплектованість контролюючих органів кваліфікованими кадрами.

6. Відсутність належного рівня організації професійної підготовки та перепідготовки кадрів.

Щоб покращити державний фінансовий контроль, необхідно підвищити рівень його ефективності. Це можна зробити за допомогою наступних кроків:

- розробки єдиних концептуальних основ організації державного фінансового контролю, стандартизації форм та методів контролю;
- прийняття стандартів державного фінансового контролю для створення ефективного механізму боротьби з правопорушеннями та зловживаннями при використанні державних бюджетних коштів;
- оптимізації організаційної структури, роз'яснення та делімітація функцій органів державного фінансового контролю;
- дотримання міжнародних принципів фінансового контролю на національному та регіональному рівнях, адаптація системи державного фінансового контролю до європейських вимог;
- запровадження превентивних форм державного фінансового контролю у роботі контрольних органів;
- удосконалення системи державного фінансового контролю (підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації персоналу відповідно до нових вимог та методів кваліфікації);
- удосконалення матеріально-технічного, науково-інформаційного та аналітичного забезпечення функціонування системи державного фінансового контролю;
- організація роботи з внутрішнього аудиту в установах державного сектору та організаціях, місцевих органах виконавчої влади;
- підвищити відповідальність керівників на всіх рівнях державного управління та чітко визначити межі законодавства;
- створення єдиної бази даних інформації та автоматизованого аналізу у сфері державного фінансового контролю з можливістю її використання на місцевому рівні;
- використання підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, під час вибору об'єктів аудиту серед підприємств, установ державного сектору, організацій із використанням бюджетних коштів або державного майна.

Важливою вимогою для побудови сучасної системи державного фінансового контролю на всіх рівнях управлінського контролю є забезпечення чіткої співпраці та координації зусиль всіх учасників фіскальних відносин для вирішення завдань державного фінансового контролю. Сучасна система державного фінансового контролю повинна бути розроблена таким чином, щоб вона могла бути швидко та ефективно адаптована до вирішення нових викликів та завдань [5].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження дає змогу зробити висновок про те, що фінансування діяльності установ державного сектору є не лише одним із найважливіших факторів впливу соціально-економічних процесів у суспільстві, але й інструментом забезпечення ефективного виконання державою її основних функцій та завдань. Дія даного інструменту виступає у вигляді видатків бюджету, які є фінансовим індикатором держави, сутність якого полягає, передусім, у розподілі фінансових ресурсів залежно від визначених стратегічних і тактичних цілей розвитку суспільства. Видатки з державного бюджету є необхідними для існування бюджетних установ, тому ефективне функціонування таких організацій можливе лише за чітко налагодженого фінансового механізму, система якого потребує подальшого вдосконалення [3].

Список використаних джерел:

1. Дем'янишин В. Бюджетне фінансування та його особливості в сучасних умовах. *Світ фінансів*. 2007. Вип. 2 (11). С.34-48.
2. Дікань Л. В. Організація внутрішнього контролю в бюджетній установі: прикладний аспект питання. *Бізнес-Інформ*. 2013. №10. С. 296-301.
3. Західна О. Р., Сподарик Т. І. Основи фінансування бюджетних установ *Бізнес-Інформ*. 2019. № 12. С. 332-337.
4. Откаленко О.М. Впровадження внутрішнього контролю у вищих навчальних закладах державного сектору. *Економіка та суспільство*. 2017. № 11. С. 541-545
5. Романів Є.М., Долбнева Д.В. Необхідність та напрями удосконалення системи державного фінансового контролю в Україні як вимога сьогодення. *ScienceRise*. 2016. № 2(1). С. 35-38.